

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theophili Bernardini E Societate Iesv De Religiosæ Perseverantiae Præsidiis Libri XI. ...

Bernardin, Théophile

Antverpiae, 1622

19. Hæc orationis genera misceri expedit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47032](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47032)

ita sanè qui frequenter, qui magno sensu aliquam vel Sancti alicuius perfecti-
onem, vel vitæ Christi Domini nostri partem meditatus excusserit, is paulatim
Deo dante id totum vno mentis intuitu comprehendet, & lenissimè in eius con-
templatione acquiescet.

Sed quo latius diffusa, quo penitiùs penetrans, quo celsiùs ad sublimiora e-
recta erit contemplatio, eo mirabiliores pariet effectus, animumque à carnis
& pereuntium rerum omnium contagione secerner. Hæc enim est, per quam,
vbi perfecta fuerit, humana mens in veram spiritus libertatem asseritur; per
quam in hac vita corporis, Angelorum vita viuatur: imò verò iuxta Apostolum
non iam ipsi viuimus, sed viuimus in nobis Christus, in quo sumus, viuimus & spi-
ramus, de tenebris in admirabile eius lumen translati. Hinc perfecta rerum om-
nium harumce, & hominum despicientia, hinc luxuriæ & cupiditatum omnium
triumphatarum plena subiugatio, hinc summa sensuum, motuum, cogitatio-
numque tranquillatio, ad æterna suspensio, & in abrupta cum summa Dei ma-
iestate coniunctio.

Quæ tot & tanta bona, partim & potissimè, munifica optimi Domini Dei-
que nostri liberalitate donantur, partim etiam præstantioris contemplationis
dignitati sunt admodum consentanea: quippe sic contemplans anima, suorum
sensuum, quin & interdum imaginariæ facultatis angustias egreditur, nobilissi-
mis & spiritui conuenientissimis delectationibus pascitur: quid ergo mirum, si
suis & sanctis, & veris, & proprijs oblectationibus delinita, incipiat carnis obli-
uisci; quæ toties, heu! prauis, falsis, alienis voluptatibus inescata, se ipsam & ne-
sciuit & perdidit?

Iam verò caput 26. ex quacumque re quæ Sanctis contigerit, contemplationi
materiam suggeret. Formam verò partim ea quæ in cap. de Memoria, & hinc di-
cta sunt, partim cetera quæ in caput vigesimum consulo distulimus.

C A P V T XIX.

Quàm expedit orationis varia genera intermiscere.

QVod in vsu medicinæ cernimus obseruari, singularum herbarum medica-
mentorumque cognitionem, quanto fieri potest accuratiorem, plurimum
conducere ut tanto aptius perfectiusque permisceri deinceps possint: idem in
his orandi generibus est præstandum, & quo melius singula pernoscentur, eo
expeditiùs & conuenientiùs inter se miscebuntur: nec est instructuosum, quid
ad quod orandi genus referatur, probè nosse; ita enim quid in eo genere faci-
lius, quid ad illud conducatur obseruabis. quod nisi feceris, perpetuò laboribus
in orbem, dum nulla notatione, in incertum delatus & fluctuans, id arripies, id
secta-

sectaberis vnum quod magis aut prius arripserit, aut occurreret. Est igitur intelligendum ut agnoscas, quid ad quod orandi genus atineat.

Etenim quemadmodum voluntas, intellectus, memoria, vnius animae indiuiduae sunt facultates vna in radice coniunctae, vel, quod nonnullis placet, vna volens, intelligens, memorans anima; ita omnino consequens est, ut quae ab illis existunt operationes, admodum sint assimiles & connexae, quaeque licet ratione distinguantur, rarissime tamen tempore seiungi possint, vniuersumque motus ceteras pariter & simul impellat. Itaque cum aliquid memoramur, experimur quam confestim intellectus pro rei conditione aut prober, aut improbet, simulque voluntas aut amet, aut oderit. Atque ex hac tanta connexionione aliud oritur, nempe, ut vix vquam videre liceat, vbi animum aduertente homine vnica & sola harum facultatum agat; vbi memoretur, nihil volens, nihil intelligens; vbi velit, nec memorans, nec intelligens; vbi intelligat, nec memorans, nec volens. Quare quod ante separatim de singulis egerim, doctrinae causa factum est, & ut intelligeretur quid cuiusque proprium, vnde facilius & rectior usus existeret. Ac praeterea nec imperite, nec absone dicitur aliqua oratio, vel orationis pars, memoria, voluntate, vel intellectu fieri, in qua vel representandi, vel appetendi, vel intelligendi non singulares, sed potiores sunt partes: sic in applicatione sensuum memoria, in consideratione intellectus, in meditatione primo intellectus, deinde idem pariter cum voluntate dominatur. At in contemplatione ut plurimum voluntas, quamuis in nonnullis mysteriorum reconditionum contemplationibus, quamvis in nonnullis maior complectitur lumine, dubitari non immerito possit, annon ibi maxime vigeat intellectus, non quidem ratiocinando, sed videndo & intuendo absorptus: quamuis enim voluntas ingenti amore recalescat, lumen tamen & cognitionis elargitae claritas, non tantum eius est causa, sed etiam est id summum & praecipuum, quod in eiusmodi dono agnoscitur.

Aliud quoque ex hoc ipso harum facultatum confinio, naturali quoque coniugatione exoritur, nempe ut vna per alteram validius confirmetur, nec facile nisi fuerit duabus alijs obistere: quare cum prauitatem vnius volens corrigere, suppliciter ab alijs duabus implora, & si constanter perrexeris euinces. atque hoc vnum si subtiliter, si opportunè obseruas, non exiguum, ad vitam omnem è virtute traducendam, commodum reportabis. Quod ut exemplo videas, faciamus tibi alicuius non satis probae rei memoriam infestam esse; ut hanc euellas, vitiorum iudicio atque voluntate; illo, ut auerendam iudicet; hac, ut re ipsa auerteretur, & ad alia se conuertat: cui si etiam accesserit, ut prudenter iudicio utaris, ad meliora memoriae imprimenda; certè opitulante Deo, memoriam prauam obliterabis. At, si voluntas affectu rapiatur ad amorem improbum; memoriam & intellectum illi oppone; illam quidem ut lentè, ut remissè in rem illam feratur, quin (si fieri potest) ut eam quasi odio & auersione digna representet, aut etiam nullo modo in eam feratur, aliò distrahat, mira quaedam & horrenda sibi ob-

ijet,

ijciat, quibus pauefacta aliorum conuertatur: intellectus verò perpetuò & vehementer, peccati & diuinæ offensa grauitatem, damnaque secutura obiectet, recti & æqui amorem inflammet, mirumque fuerit nisi sensum voluntas corrigatur: si denique peruersum distortumque quiddam in intellectu deprehenditur, veriores prætioreque imagines memoria efformet, voluntasque illum ad reiectiora conuertat, & non ægè dirigetur. Sunt verò hæc ipsa in meditationis vsum deducenda, vt in ea quoties alicuius facultatis animæ prouitatem oppugnare volumus, id perficiamus per alias, quæ in idem vitium non eodem impetu feruntur.

Iam verò orationis varia genera frequenter admodum permiscentur, idque ex dicta facultatum animæ cognatione originem ducit. Miscentur autem ea parte facillimè, qua sibi similiores sunt: quare cum consideratio dirigatur ad affectum, sed maximè ratiò in intellectu versetur, nec affectum inflammet, sed quid factò sit opus iudicet: meditatio verò, ratiocinetur quidem, sed permiscendo affectus, eosque inflammando ardentius; facillimè vna transit in aliam: consideratio in meditationem, cum inardescit in rei considerata amore & auxilium, consilium super ea poscit à Deo: meditatio verò in considerationem, cum lenato affectu, exquisitiùs rimatur vias & rationes opportuniores aliquò pertingendi, quod sæpè non minorem ipsa meditatione vtilitatem affert. Consultum autem est iterum ad meditandum se erigere, & concitandis affectibus intendere, omnemque considerationem aliqua saltem breui meditatiuncula, vel meditationis imitatione concludere. Meditatio verò ad contemplationem assurgit, quando affectu constantius & actius incitato, ratiocinari desinit, amandoque & admirando, arque sanctioribus acquiescendo lætatur: indeque ad meditandum redit, si quando vnus rei intuitu lassata mentis acies, cupit longioris moræ fastidia ratiocinationis varietate condire. Id autem vel potest contemplantis imperfectione contingere, vel ex ipsius aliquando sterilitate materia.

Applicatio sensuum & meditationi & contemplationi facillimè inferuit: nam & ad ratiocinandum permouemur à sensibus; & ex eorum perfunçãoe, ad insensibiles notiones manuducitur ac prouitatur intellectus. Hæc autem adeò sunt facilia, vt exemplis id probare superuacaneum sit, iamque est nobis portus respectandus.

Quasdam autem comperies meditationes, argumenti quasi ingenio tam versatiles, vt in id vnum genus aptas dices in quod eas contuleris, cum ad quoduis promptissimè referri possint: vt sunt de incarnatione, natiuitate, vita & passione Domini nostri Iesu Christi, quas siue ad considerationem, siue applicationem sensuum, siue meditationem, siue imperfectiorem (quam diximus) contemplationem totas conferre volueris, perinde facillimè possis. nec inutile fuerit seu exercitationis maioris, seu cognitionis perfectioris causa, variè per omnia generatillas versare.

Hhh

Denique

Denique nonnullas quoque fortè iudicabis, non tam meditationis, quàm dissertationis alicuius & probationis vim sortiri; qualis illa quæ de sermone in Monte. Sed re vera, ex illis nullo negotio considerationis eximia quædam eruitur fecunditas: ac præterea multa potest meditans, virtutum & rerum bene agendarum præcepta, ac proposita diligentius persequi. Sed longè fuerit præstantius, si quis præclara mentis firmitate ac celsitate subnixus, in Deum ex illis extollatur, consilia, providentiã eius contempletur, eas homini rationes quomodo aperiat, & in hac rerum atque argumentorum creata veritate, æternam & ingenitam Dei summi veritatem amet & admiretur. Quòd si cuius ingenium nihil horum satis capiat, non grandis est iactura; bonum factum, per me licet, vt dissertationem legat, & sibi ad meditandum, quod aliud magis arripit eligat: quid enim disceptato opus est? annon suum cuique palatum: & cuidam, tres ipsi conuiuæ dissentiebant: & verò quis adeò insaniuit vniquam, vt alterum ad alterius gustationem adigere sit conatus? Vtere ergo, fruere, vt licet, vt liber, faxisque vt propitio bono Deo, bene lubeat.

C A P V T XX.

Vbinam antè dicta orandi genera docuerit B. Ignatius.

CVM ad totam vitam Asceticam & ad Religionis dignitatem formamque conseruandam, plurimum sit in oratione momenti, eaque vna vel maxime Religiosus decor contineatur & enitescat, æquissimum est vt quo fonte ista in nos deriuetur ostendam, suamque secundum Deum gloriam vni B. Ignatio referam. Dicam quod res est, sæpè non mediocriter displicuit, mutantes ab ipso videre, & tam dissimulantes, nec auctori laudem debitam reddentes.

Nobilissimum, quod ad orationem attinet, Ignatiani spiritus monumentum libellum Exercitiorum habemus: quo in vno continetur quidquid de oratione mentis certa præceptione comprehendi potest. Ergo docebimus quàm ex illo ducantur omnia quæ de perfectissima atque suprema oratione dicuntur. Quod vt ordinatiùs fiat, Primum sit:

Art. I. Quo scribendi genere liber Exercitiorum comprehendatur.

Ex hoc quaesito docebimur, quid sit cur nonnulli minus ei libro tribuant quàm par est, & quàm ceteri agnoscunt. Itemque cur res maxime arcanas docens, & clarissimè demonstrans, vix eas attingere videtur. Quare quod ad rem nostram facit,

Duos sunt scribendi genera. Vnum est quod Acroamaticum dixerunt, aliud quod